

๓๐๗

เล่ม ๑๔ ตอนที่ ๑๑ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ มกราคม ๒๕๐๐

พระราชบัญญัติ

ระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๔๙๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๐

เป็นปีที่ ๑๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มี
พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วย
ระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด

เล่ม ๑๔ ตอนที่ ๑๑ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ มกราคม ๒๕๐๐

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑ สภาจังหวัดประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด มีจำนวนอย่างน้อยยี่สิบสี่คน

ให้ราษฎรในอำเภอเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดขึ้นอำเภอละหนึ่งคน ถ้าอำเภอใดมีราษฎรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรครั้งหลังที่สุดเกินกว่าหนึ่งหมื่นห้าพันคน ให้อำเภอนั้นมีสมาชิกเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนทุกหนึ่งหมื่นห้าพันเศษของหนึ่งหมื่นห้าพันถ้าถึงครึ่งให้นับเป็นหนึ่งหมื่นห้าพัน

เล่ม ๗๔ ตอนที่ ๑๑ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ มกราคม ๒๕๐๐

แต่ถ้าคำนวณตามเกณฑ์ในวรรคสองไม่ได้จำนวนสมาชิกครบยี่สิบสี่คน ให้ถือว่าอำเภอหนึ่งมีสมาชิกได้หนึ่งคน ส่วนจำนวนสมาชิกที่ยังขาดจำนวนอยู่นั้น ให้ดำเนินการดังนี้ เอา ยี่สิบสี่หารจำนวนราษฎรในจังหวัดนั้น ได้ผลลัพธ์เท่าใดให้ถือเป็นเกณฑ์สำหรับคำนวณสมาชิกเพิ่ม โดยอำเภอใดมีจำนวนราษฎรมากที่สุดให้อำเภอนั้นมีสมาชิกเพิ่มนอกหนึ่งคนแล้วให้เอาผลลัพธ์หักจำนวนราษฎรของอำเภอนั้นออก เหลือเท่าใดให้ถือเป็นจำนวนราษฎรของอำเภอนั้น ในการพิจารณาเพิ่มสมาชิกที่ยังขาดจำนวนอยู่นั้น กระทำดังนี้ต่อ ๆ ไป จนได้สมาชิกครบจำนวนยี่สิบสี่คน”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๕๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘ สมาชิกสภาจังหวัดให้อยู่ในตำแหน่งได้คราวละห้าปี แต่ถ้าตำแหน่งสมาชิกว่างลงเพราะเหตุอื่น นอกจากถึงคราวออกตามวาระ ให้เลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดขึ้นแทน ให้เต็มตำแหน่งที่ว่างภายในกำหนดเก้าสิบวัน แต่สมาชิกสภาจังหวัดที่เข้ามาแทนนั้นให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาของผู้ซึ่งตนแทน

เล่ม ๑๔ ตอนที่ ๑๑ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ มกราคม ๒๕๐๐

ถ้าตำแหน่งสมาชิกสภาจังหวัดว่างลงก่อนถึงกำหนดออกตามวาระไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน จะไม่เลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นก็ได้”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๘๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒ สมาชิกภาพแห่งสภาจังหวัดย่อมสิ้นสุดลงเมื่อ

- (๑) ถึงคราวออกตามวาระ หรือยุบสภาจังหวัด
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก โดยยื่นใบลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด
- (๔) ผู้ว่าราชการจังหวัดได้สอบสวนแล้วสั่งให้ออกโดยปรากฏว่าต่อมาเป็นผู้ขาดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด หรือ

(๕) สภาจังหวัดวินิจฉัยให้ออกจากตำแหน่งโดยเห็นว่ามีความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสีย หรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่สภา หรือกระทำการอันอาจ

เล่ม ๗๔ ตอนที่ ๑๑ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ มกราคม ๒๕๐๐

เสื่อมเสียประโยชน์ของจังหวัด มติในข้อนี้ต้องมีเสียงไม่ต่ำกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกที่อยู่ในตำแหน่ง”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๘๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๖ ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญสมัยหนึ่งวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีให้สภาจังหวัดกำหนด

การประชุมสภาจังหวัดครั้งแรก ต้องกำหนดให้สมาชิกได้มาประชุมภายในเก้าสิบวันนับแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดเสร็จแล้ว”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๘๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๖ สมัยประชุมสามัญให้มีกำหนดสามสิบวัน แต่ผู้ว่าราชการจังหวัด จะให้ขยายเวลาออกไปก็ได้

“อนึ่ง ในระหว่างเวลาสามสิบวันนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัด จะให้ปิดสมัยประชุมก็ได้”

เล่ม ๑๔ ตอนที่ ๑๑ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ มกราคม ๒๕๐๐

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๕ สมาชิกย่อมมีสิทธิตั้งกระทู้ถามผู้ว่าราชการจังหวัดในข้อความใด ๆ อันเกี่ยวกับการงานในหน้าที่ของราชการบริหารส่วนจังหวัดได้

นอกจากตั้งกระทู้ถามในสภาแล้ว สมาชิกสภาจังหวัดย่อมมีสิทธิสอบถามข้อเท็จจริงต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเกี่ยวกับงานในอำนาจหน้าที่ของราชการบริหารส่วนภูมิภาค คำสอบถามและการตอบให้บันทึกหรือทำเป็นหนังสือเสนอกระทรวงทบวงกรมที่เกี่ยวข้องกับงานนั้น

ผู้ว่าราชการจังหวัดย่อมทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะไม่ตอบ เมื่อเห็นว่าข้อความนั้น ๆ ยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของจังหวัด หรือเกี่ยวกับนโยบายราชการบริหารส่วนกลาง”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

เดิม ๗๕ ตอนที่ ๑๑ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ มกราคม ๒๕๐๐

“มาตรา ๓๐ ให้จังหวัดมีข้าราชการส่วนจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชา และจัดแบ่งการบริหารออกเป็น

(๑) สำนักงานจังหวัด มีหน้าที่เกี่ยวกับกิจการทั่วไปของจังหวัด มีเลขาธิการจังหวัดเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชา ข้าราชการและรับผิดชอบต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(๒) ส่วนต่าง ๆ ของจังหวัดตั้งขึ้น มีหน้าที่เกี่ยวกับกิจการส่วนจังหวัดในส่วนนั้น มีหัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชา และรับผิดชอบต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

ข้าราชการส่วนจังหวัดมีฐานะเป็นข้าราชการพลเรือน

ให้คณะกรรมการซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ พิจารณากำหนดตำแหน่งชนและอัตราเงินเดือนของข้าราชการส่วนจังหวัดแต่ละจังหวัด

ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และกฎ ก.พ. ในส่วนที่เกี่ยวกับการบรรจุ การแต่งตั้ง อัตราเงินเดือน การเลื่อนชั้น การเลื่อนอันดับเงินเดือน การเลื่อนขั้นเงินเดือน การโอน การให้กลับเข้ารับราชการ การสอบแข่งขัน การสอบคัดเลือก การคัดเลือก การสอบส่วนการรักษาวินัย

เล่ม ๒๔ ตอนที่ ๑๑ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ มกราคม ๒๕๐๐

และการออกจากราชการ มาใช้บังคับแก่ข้าราชการส่วนจังหวัด โดยอนุโลม โดยให้คณะกรรมการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่เป็น อ.ก.พ. กรม หรือ อ.ก.พ. กระทรวง และให้ผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับอธิบดีหรือเจ้ากระทรวง แล้วแต่กรณี

การโอนระหว่างข้าราชการส่วนจังหวัดกับข้าราชการพลเรือนสังกัดกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ในชั้น อนัตบ และชั้นที่ไม่สูงกว่าเดิมอาจทำได้โดยกระทรวงทบวงกรม เจ้าสังกัด และจังหวัดได้ตกลงในการโอนทั้งข้าราชการผู้นั้นได้ยินยอมด้วย

เมื่อเป็นการสมควรจะตราพระราชกฤษฎีกาให้ข้าราชการส่วนจังหวัดมีสิทธิอย่างอนบรรดาที่กฎหมายให้ไว้แก่ข้าราชการพลเรือนก็ได้”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๔๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๑ ภายใต้งบังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยเทศบาล กฎหมายว่าด้วยสุขาภิบาลและกฎหมายอื่น ให้จังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการส่วนจังหวัดดังต่อไปนี้

เล่ม ๗๕ ตอนที่ ๑๑ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ มกราคม ๒๕๐๐

(๑) การรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๒) การศึกษา การทำนุบำรุงศาสนา และการส่งเสริมวัฒนธรรม

(๓) การสังคมสงเคราะห์อันรวมทั้งการสาธารณสุข-
ปการ และการประกันสังคมด้วย

(๔) การป้องกันโรค การบำบัดโรค และการจัดตั้งและบำรุงสถานพยาบาล

(๕) การจัดให้มีและบำรุงทางน้ำ ทางบก และการชลประทานราษฎร

(๖) การรักษาความสะอาดของถนน ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(๗) การจัดให้มีน้ำสะอาดและการประปา

(๘) การจัดให้มีตลาดและท่าเทียบเรือ

(๙) การจัดให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

(๑๐) การจัดให้มีฌาปนสถาน

(๑๑) การจัดให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะ สวนสัตว์ ตลอดจนสถานที่ประชุมอบรมราษฎร

เล่ม ๗๔ ตอนที่ ๑๑ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ มกราคม ๒๕๐๐

(๑๒) การบำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร

(๑๓) การแบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่น

(๑๔) การจัดการคุ้มครอง ดูแล และหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินส่วนจังหวัด

(๑๕) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต่าง ๆ และ

(๑๖) กิจการอื่น ๆ ซึ่งจำเป็นเพื่อประโยชน์ของราษฎรและท้องถิ่น หรือหน้าที่อื่นซึ่งกฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่กิจการส่วนจังหวัด

ทั้งนี้ให้ดำเนินการภายในวงเงินงบประมาณที่ตั้งทางจังหวัด ซึ่งได้รับอนุมัติจากสภาจังหวัดแล้ว”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๓ การดำเนินกิจการส่วนจังหวัดซึ่งมีลักษณะเป็นการพาณิชย์อาจทำได้โดยการตราเป็นข้อบัญญัติจังหวัด

เล่ม ๗๔ ตอนที่ ๑๑ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ มกราคม ๒๕๐๐

ทั้งนี้ ภายใต้บังคับแห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทย ออกตาม
ความในมาตรา ๔๓”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๓ แห่งพระราช
บัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๙ และ
ให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๓ ให้กระทรวงมหาดไทยตราระเบียบว่าด้วย
การคลัง รวมตลอดถึงวิธีการงบประมาณ การรักษาทรัพย์สิน
ส่วนจังหวัด การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินส่วนจังหวัด
การพาณิชย์ส่วนจังหวัด การจัดหาพัสดุ และการจ้างเหมา
งานไว้”

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๔ แห่งพระราช
บัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๙ และ
ให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๔ รัฐมนตรีมีอำนาจที่จะยุบสภาจังหวัดเพื่อ
ให้ราษฎรเลือกตั้งใหม่ ในคำสั่งยุบเช่นนั้นต้องแสดงเหตุผล
และมีกำหนดให้เลือกตั้งสมาชิกใหม่ภายในเก้าสิบวัน”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๕ แห่งพระราช
บัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๙ และ
ให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

เล่ม ๗๔ ตอนที่ ๑๑ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ มกราคม ๒๕๐๐

“มาตรา ๔๕ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งเพิกถอนมติซึ่งมิใช่ข้อบัญญัติจังหวัด เมื่อเห็นว่ามตินั้นมีลักษณะเป็นการเมืองแห่งรัฐ หรือฝ่าฝืนกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับทางราชการ หรือนอกเหนือจากการส่วนจังหวัด

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่า มติของสภาจังหวัดเข้าลักษณะดังกล่าวในวรรคแรก ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องสั่งเพิกถอนมตินั้นภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่สภาจังหวัดมีมติโดยแจ้งคำสั่งเพิกถอนพร้อมด้วยเหตุผลไปยังประธานสภาจังหวัด หากพ้นกำหนดหกสิบวันแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่สั่งเพิกถอนมติของสภาจังหวัดดังกล่าว ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องปฏิบัติตามมตินั้นทันที

ห้ามมิให้สภาจังหวัดอธิบายคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งสั่งเพิกถอนมติของสภาจังหวัดตามความในมาตรา ๔๕”

มาตรา ๑๕ สมาชิกประเภทที่ ๒ ของสภาจังหวัดที่ดำรงตำแหน่งอยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เป็นสมาชิกสภาจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้ไปจนถึงคราวออกตามวาระ และถ้าตำแหน่งว่างลงเพราะเหตุอื่น ก่อนถึงคราวออกตามวาระ ก็ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งผู้ที่มีคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและไม่เป็นผู้ต้อง

เล่ม ๑๔ ตอนที่ ๑๑ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ มกราคม ๒๕๐๐

ห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด เป็นสมาชิกแทนต่อไป

มาตรา ๑๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน บางมาตราทำให้ยากแก่การปฏิบัติ เช่น ไม่มียกยัญญัติในเรื่องการปิดประชุมก่อนครบกำหนดสมัยประชุม การกำหนดตำแหน่งข้าราชการส่วนจังหวัด การจัดแบ่งการบริหารราชการของจังหวัด สิทธิที่จะไม่ตอบคำสอบถาม ก็ไม่กำหนดไว้ เช่นเดียวกันกับในเรื่องกระทู้ถาม ไม่ได้ให้อำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดในการสั่งเพิกถอนมติซึ่งไม่ใช่ข้อบัญญัติจังหวัด อำนาจของจังหวัดเกี่ยวกับกิจการของจังหวัด ไม่มีระบุให้อำนาจกระทรวงมหาดไทยวางระเบียบเกี่ยวกับการพาณิชย์ของจังหวัด กับยังมีบัญญัติเกี่ยวกับสมาชิกภาพแห่งสมาชิกสภาจังหวัดประเภท ๒ ซึ่งสมควรกำหนดเวลาให้หมดสิ้นไป จึงจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติให้เหมาะสมและรัดกุมยิ่งขึ้น.